

ANSGAR. NORDENS APOSTEL GENNEM 1200 ÅR
KASPER H. ANDERSEN, CARSTEN BACH-NIELSEN, MATTIAS SOMMER BOSTRUP, NILS ARNE PEDERSEN (RED.)
AARHUS UNIVERSITETSFORLAG, 2026
478 SIDER

Anmeldt af Kurt E. Larsen

I år 826 blev den 25-årige franskfødte munk Ansgar kaldt ned til kejser Ludvig den Frommes hof ved Rhinen og forespurgt, om han var villig til at påtage sig at rejse med den nydøbte danerkonge Harald Klak hjem. Han skulle have en opgave som underviser og som missionær blandt danerne, for til denne vanskelige opgave var han bragt i forslag af sine foresatte, der havde fulgt hans gode udvikling i klosteret i Corbie og siden i datterklosteret Ny Korvey i det mellemste Tyskland.

1200 år er gået, og Ansgar har for længst fået prædikatet Nordens Apostel, og fra jubilæumsårets boghøst skal en af bøgerne om Ansgar her anmeldes, og en ny oversættelse kort omtales.

Om Ansgar er vi godt orienteret gennem den detaljerede biografi, hans ven og efterfølger Rimbert skrev kort efter Ansgars død. Der er ikke tale om uvildig historieskrivning, og detaljer i Rimberts bog har været betvivlede, men bogen er på den anden side heller ikke glorificerende, og den er og bliver et helt enestående værk om Danmarks ældste historie. Det er derfor ikke uden grund, at kong Frederik 10. har skrevet forord til den tiltrængte nye udgivelse af Rimberts biografi, som Torben Bramming har oversat og skrevet et godt efterskrift til (*Rimbert: Ansgars liv. Den første fortælling om Nordens apostel*, Bibelselskabets forlag 2026). Desværre er der i den meget flotte bog ikke noget register, hvilket ellers kunne have gjort udgivelsen af denne klassiker endnu mere brugbar.

Fra Aarhus Universitetsforlag er der udkommet et stort tværfagligt bogværk om Ansgar, med bidrag fra eksperter på forskellige fagfelter, der giver hver deres forskningsmæssige opdatering. Layoutmæssig er denne bog også meget flot, med et væld af flotte og velvalgte illustrationer, og heldigvis også et godt register.

Noget egentligt nyt om Ansgars liv kan man ikke sige, at bogens første del om Ansgar og hans tid bringer. Et par arkæo-

logiske artikler giver en statusrapport, men de døde levn i jorden synes aldrig at modsige Rimberts levende fortælling, og ligesom Bramming nærer fagfolkene overvejende tillid til Rimberts fremstilling. Andre artikler i første del belyser Ansgars tid, idet dog et par artikler handler om Jelling og den senere tid (950-1100) og virker mindre relevante i denne sammenhæng.

Bogens anden del handler om receptionshistorien og »brugen« af Ansgar gennem tiderne. Måske har nogen undret sig over, hvorfor Ansgar spiller så lille en rolle i den danske kirke og i Danmark – til forskel fra for eksempel Irlands allestedsnærværende Patrick? Og hvorfor begyndte man i 1900-tallet – først da, men altså også da – at opkalde danske sognekirker efter Ansgar (Odense 1902, Hedehusene 1921, Aalborg 1929, København 1933)? Sådanne spørgsmål får man svar på i artikler primært skrevet af kirkehistorikere på Aarhus Universitet. Den del er af stor relevans for forståelsen af dansk kirkehistorie: Hvilket billede har forskellige tider tegnet af Ansgar: Var han munk, kirkefyrste, politiker eller evangelisk prædikant? Og hvordan har kunsten fremstillet ham til skiftende tider? Fra de mange spændende artikler vil jeg særligt fremhæve Nils Arne Pedersens to artikler om Ansgar i den danske middelalderlige liturgi og i dansk historieskrivning i middelalderen. Spændende og aktuel er også Mattias Sommer Bostrups artikel om historiebrugen i tiden efter reformationen: Ansgar blev på den tid mest brugt til at legitimere kongens magt over kirken i Danmark-Norge.

To bogudgivelser, der hver på deres måde er med til at sætte Ansgar og vores kirkelige arv på dagsordenen i en tid, der alt for let bliver historieløs.